

SVEA HOVRÄTT
Avdelning 03
Rotel 030101

DOM
2022-12-06
Stockholm

Mål nr
B 136-21

Sid 1 (12)

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Falu tingsrätts dom den 4 december 2020 i mål nr B 1660-16, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 1)

Klagande och motpart (Åklagare)

Vice chefsåklagare Helena Falkerby
Åklagarmyndigheten
Åklagarkammaren i Falun

Motpart (Målsägande)

Sekretess NN5, se Partsbilaga sekretess
Sekretess

Ombud och målsägandebiträde: Advokat Jannica Levin
Advoca Advokatbyrå AB
Genetor AB
252 78 Helsingborg

Klagande och motparter (Målsägande)

1. Sekretess A, se Partsbilaga sekretess
Sekretess

Ombud och målsägandebiträde: Advokat Elisabeth Massi Fritz
Advokatbyrån Elisabeth Fritz AB
Box 19579
104 32 Stockholm

2. Sekretess NN7, se Partsbilaga sekretess
Sekretess

Ombud och målsägandebiträde: Advokat Jannica Levin
Adress, se ovan

Klagande och motpart (Tilltalad)

Bo ANDREAS Forsberg, 19870317-0475
Solbergveien 3
3232 Sandefjord
Norge

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Pehr Amrén
Amrén Advokatbyrå AB
Torsgatan 53
113 37 Stockholm

Dok.Id 1873791

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 669 80
E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

SAKEN

Grov misshandel m.m.

HOVRÄTTENS DOMSLUT

1. Hovrätten ändrar tingsrättens dom på följande sätt:

- a) Hovrätten dömer Andreas Forsberg även för grov misshandel, 2012-06-25 – 2013-08-31, enligt 3 kap. 6 § första stycket brottsbalken i dess lydelse före den 1 juli 2017.
- b) Hovrätten bestämmer påföljden till fängelse 2 år 2 månader.
- c) Hovrätten förpliktar Andreas Forsberg att betala skadestånd till Sekretess A med 144 400 kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen från den 31 augusti 2013 till dess betalning sker.
- d) Hovrätten upphäver tingsrättens beslut om skyldighet för Andreas Forsberg att återbetala kostnaderna för målsägandebiträdet och försvararen i tingsrätten till staten.

2. Det som tingsrätten har beslutat om sekretess ska fortsätta att gälla.

3. Sekretessbestämmelsen i 35 kap. 12 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska fortsätta att vara tillämplig på uppgifter som har lagts fram vid hovrättens huvudförhandling inom stängda dörrar och som kan röja identitets- och adressuppgifter avseende målsägandena Sekretess A, Sekretess NN7 och Sekretess NN5 samt avseende vittnena NN18, NN23, NN25, NN26 och NN27. Detsamma ska gälla Sekretess A:s, Sekretess NN7:s och Sekretess NN5:s identitets- och adressuppgifter i partsbilagorna till denna dom.

4. Elisabeth Massi Fritz får ersättning av staten med 128 421 kr, varav 98 777 kr för arbete, 3 960 kr för tidsspillan och 25 684 kr för mervärdesskatt.

5. Jannica Levin får ersättning av staten med 135 188 kr, varav 108 150 kr för arbete och 27 038 kr för mervärdesskatt.

6. Pehr Amrén får ersättning av staten med 140 274 kr, varav 107 790 kr för arbete, 3 960 kr för tidsspillan, 469 kr för utlägg och 28 055 kr för mervärdesskatt.

7. Kostnaderna i hovrätten för målsägandebiträderna och försvararen ska stanna på staten.

YRKANDEN I HOVRÄTTEN

Åklagaren har yrkat att hovrätten ska döma Andreas Forsberg även för grov misshandel eller, i andra hand, försök till grov misshandel (åtalpunkten 1) och bestämma påföljden till fängelse eller i vart fall bestämma ett högre antal timmar samhällstjänst än vad tingsrätten har gjort.

Åklagaren har i hovrätten justerat åtalet enligt följande. När det gäller åtalpunkten 1 har åklagaren dels angett sluttiden för gärningen till den 31 augusti 2013, dels som ett nytt sista stycke lagt till: ”Andreas Forsberg har i vart fall riskerat att överföra HIV-infektionen till Sekretess A. Det fanns en fara för att brottet skulle fullbordas.” I åtalpunkten 3 har som ett nytt tredje stycket lagts till: ”Det fanns en fara för att brottet skulle fullbordas.”

Sekretess A har yrkat att hovrätten ska döma Andreas Forsberg för grov misshandel i enlighet med åtalet och bestämma påföljden till fängelse samt bifalla hennes skadeståndsyrkande i tingsrätten.

Sekretess NN7 har yrkat att hovrätten ska fullt ut bifalla hennes skadeståndsyrkande i tingsrätten.

Andreas Forsberg har yrkat att hovrätten ska frikänna honom från ansvar för försök till grov misshandel (åtalpunkterna 2 och 3) och avslå målsägandenas skadeståndsyrkanden.

Parterna har motsatt sig respektive motparts ändringsyrkanden.

Målsägandena har biträtt åtalet även i hovrätten.

HOVRÄTTENS DOMSKÄL

Skuld

Utredningen i hovrätten

Parterna har i hovrätten åberopat samma bevisning som i tingsrätten samt därutöver ytterligare skriftlig bevisning. Nya vittnesförhör har på åklagarens begäran hållits med kuratorn Malin Norén och med f.d. smittskyddsläkaren Anders Lindblom. Vidare har tilläggsförhör hållits med Sekretess A, Sekretess NN5 och Andreas Forsberg.

Inledning

I likhet med tingsrätten finner hovrätten att det genom målsägandenas trovärdiga och tillförlitliga uppgifter är styrkt att Andreas Forsberg, som sedan födseln burit på hiv, har haft oskyddade vaginala samlag med var och en av dem i den omfattning som framgår av åtalet. Tidpunkterna för samlagen behandlas nedan. Det är vidare genom utredningen i målet styrkt att han vid de aktuella tillfällena inte informerat målsägandena om att han har hiv och han har varit omedicinerad vid samtliga samlag. Av utredningen i målet framgår att det – även med beaktande av de jämförelsevis låga virusnivåer som Andreas Forsberg haft under åtalstiden – under tiden juli 2012 till augusti 2013 sannolikt funnits en betydande risk för smitta vid oskyddat penetrerande sex.

Åtalspunkten 1 (grov misshandel)

Av utredningen framgår att Sekretess A och Andreas Forsberg träffades på Peace and Love-festivalen i Borlänge sommaren 2012 och att de inledde en relation kort därefter. Relationen varade fram till någon gång sommaren 2013. Den närmare tidpunkten för när relationen var över har parterna haft olika uppfattning om, något som hovrätten återkommer till nedan. Det är dock klarlagt att de hade sex vid ett stort antal tillfällen under tiden från sommaren 2012 till sommaren 2013.

Hovrätten bedömer Sekretess A som fullt ut trovärdig och hennes uppgifter som tillförlitliga. Hennes uppgifter är så pass ingående och detaljerade att det hon berättat framstår som självupplevt. Utsagan är vidare fri från överdrifter och motsägelser, och målsäganden har framhållit när hon inte minns någon viss omständighet. Eftersom den i målet aktuella gärningen ligger långt tillbaka i tiden behöver försiktighet iaktas vid värderingen av utsagan, men tidsaspekten är i detta fall inte av den arten att den på något avgörande sätt påverkar tillförlitligheten av hennes uppgifter. Hon har också i allt väsentligt hållit fast vid sin berättelse under hela processen. Det har inte framkommit något som tyder på att Sekretess A skulle ha något intresse av att få Andreas Forsberg dömd för ett brott som han inte begått.

Det är som nämnts ovan utrett i målet att Andreas Forsberg har haft oskyddade samlag med Sekretess A vid ett stort antal tillfällen under den åtalade tiden. I målet är vidare klarlagt att Sekretess A inte hade hiv innan hon inledde en relation med Andreas Forsberg. De personer som utöver Andreas Forsberg ingick i smittspårningen avseende hiv var vittnena NN18, NN23, NN25 och NN26. Inget av vittnena bar på hiv.

Frågan är alltså om hiv-smittan härrör från Andreas Forsberg eller om Sekretess A fått den från någon annan eller på något annat sätt. Det kan först noteras att inget i utredningen tyder på att Sekretess A skulle ha fått hiv på något annat sätt än vid en sexuell kontakt, t.ex. via blodtransfusion. Hiv-smittan måste därför ha överförts via sexuell kontakt. Tingsrätten har i denna del med hänvisning till att Sekretess A i november 2013 testat positivt för klamydia, vars ursprung inte gått att fastställa, funnit att det inte kan uteslutas att Sekretess A har fått hiv från någon annan person än Andreas Forsberg. Till följd därav har åtalet ogillats av tingsrätten.

Hovrätten gör följande överväganden när det gäller frågan om det kan finnas någon annan än Andreas Forsberg som smittat Sekretess A med hiv. Sekretess A har uppgett att hon inte haft samlag med någon annan än Andreas Forsberg och vittnena NN18, NN23, NN25 och NN26 under tiden från 2010 fram till det att smittspårningen avseende hiv inleddes sommaren 2014. Vid den smittspårning som gjordes med anledning av klamydiasmittan hösten 2013 angav Sekretess A enligt tillgänglig utredning en sexualpartner, nämligen Andreas Forsberg, som angavs som ”fast partner

sedan 2 år nu slut”. I målet finns ingen uppgift om att någon av de ovan nämnda vittnena skulle ha överfört klamydiasmittan till Sekretess A. Av utredningen framgår vidare att Andreas Forsberg haft klamydia under 2012, att han då medicinerat mot den och att man i normalfallet betraktas som frisk efter sedvanlig behandling.

Genom den utredning som åklagaren har åberopat i hovrätten framgår emellertid att såväl NN5 som NN7 haft klamydia under den aktuella åtalsperioden. Målsäganden NN5 testades positivt för klamydia i mars 2013. Enligt hennes uppgifter, som hovrätten inte finner någon anledning att ifrågasätta, hade hon och Andreas Forsberg samlag en gång under vintern/våren 2013. Målsäganden NN7, som enligt utredningen under år 2013 haft ett stort antal samlag med Andreas Forsberg, har under sommaren det året fått behandling mot klamydia. Hon har även haft klamydia under våren 2013.

Det finns därmed möjliga smittkällor avseende Sekretess A:s klamydiainfektion hösten 2013, dvs. att Sekretess A fått smittan från Sekretess NN5 eller NN7 – via Andreas Forsberg. Det finns visserligen inte något i Andreas Forsbergs journaler som säger att han efter år 2012 skulle ha fått klamydia på nytt, och han har själv förnekat att han skulle ha haft klamydia under 2013. När det gäller den sjukdomen är det genom vittnet, f.d. smittskyddsläkaren Anders Lindbloms uppgifter upplyst bl.a. att en hel del klamydiafall läker ut även om behandling inte sätts in. Det går inte att utesluta att Andreas Forsberg haft klamydia under den aktuella tiden även om han inte sökt behandling för sjukdomen, och då fört smittan vidare till Sekretess A.

Andreas Forsberg har även invänt att han inte haft samlag med Sekretess A efter det att han haft samlag en gång med Sekretess NN5 någon gång vintern/våren 2013, och än mindre efter det att han inlett en relation och haft flera samlag med Sekretess NN7 från slutet av sommaren/början av hösten 2013. Någon klamydiasmitta har därför enligt honom under alla förhållanden inte kunnat överföras till Sekretess A. Hans uppgifter motsägs av vad Sekretess A har uppgett i detta hänseende. Hon har på ett trovärdigt sätt berättat att hon och Andreas Forsberg hade en relation fram till sommaren 2013, att de hade samlag med varandra vid flera tillfällen under våren/sommaren och att sista gången var i augusti 2013. Och NN7 har trovärdigt berättat om hur deras sexuella relation inleddes redan under sommaren 2013 och att hon sedan förstått att Andreas

Forsberg ”hoppat” mellan henne och Sekretess A under det inledande skedet av relationen. Hovrätten fäster tilltro även till hennes uppgifter. Andreas Forsbergs trovärdighet måste, som tingsrätten också kommit fram till, bedömas som låg med hänsyn till att han i ett mycket väsentligt hänseende – nämligen frågan om han informerat respektive målsägande om sin smitta före samlagen – har ändrat sina uppgifter under rättegången i tingsrätten. Andreas Forsberg är därmed överbevisad om att samlag faktiskt ägt rum mellan honom och Sekretess A under delvis samma tidsperiod som han haft sex med NN5 respektive NN7.

Det finns alltså tänkbara smittkällor när det gäller Sekretess A:s klamydia. Ingen av dessa tänkbara källor är någon utomstående person som inte testats för hiv. Misstanken om att Sekretess A skulle ha fått hiv från någon utomstående person – som inte satt några som helst spår i utredningen – får därmed betraktas som i praktiken undanröjd. Detta i förening med Sekretess A:s mycket trovärdiga uppgifter om att det inte finns någon annan smittkälla gör att det enligt hovrätten vid en samlad bedömning är ställt utom rimligt tvivel att Andreas Forsberg smittat Sekretess A med hiv.

Det har från åklagarens sida inte gjorts gällande att Andreas Forsberg med avsikt skulle ha överfört hiv-smittan till Sekretess A, och inte heller att han med insikt om följderna skulle ha gjort det. Frågan är då om Andreas Forsberg agerat med likgiltighetsuppsåt. Andreas Forsberg har varit fullt medveten om att han hade hiv och han har återkommande fått information från sjukvården om smittoriskerna och instruktioner om att skydda sig och sin sexualpartner vid samlag. Han har själv hänvisat till att han tillhör en liten grupp hiv-smittade, s.k. elite controllers, och att hans uppfattning varit att det var liten risk för att han skulle överföra smittan till en sexualpartner vid oskyddat penetrerande sex. Oavsett hur befogad hans uppfattning om smittsamheten varit, har han varit medveten om att hiv är en smittsam sjukdom och om vikten av att använda skydd vid samlag. Andreas Forsberg måste mot bakgrund av vad som är styrkt om gärningen och sjukvårdskontakterna ha insett risken för att hiv-smittan skulle överföras vid vart och ett av samlagen, och denna risk har inte varit ett relevant skäl för honom att avstå från samlagen. Det är därmed styrkt att Andreas Forsberg har agerat med likgiltighetsuppsåt. Han ska därför dömas för misshandel i enlighet med åtalet. Brottet ska på de av åklagaren anförda skälen bedömas som ett grovt brott.

Tingsrättens dom ska därmed ändras under åtalpunkten 1.

Åtalpunkterna 2 och 3 (försök till grov misshandel)

Hovrätten instämmer till fullo i tingsrättens bedömningar och slutsatser att Andreas Forsberg ska dömas för försök till grov misshandel i två fall enligt åtalpunkterna 2 och 3. Tingsrättens dom ska därför inte ändras i dessa delar.

Påföljd

Andreas Forsberg ska dömas för en fullbordad grov misshandel och två försök till grov misshandel. Han har överfört en livslång sjukdom till Sekretess A och utsatt Sekretess NN5 och NN7 för risk att smittas av sjukdomen.

Vid bedömningen av straffvärdet ska beaktas den skada, kränkning eller fara som gärningen inneburit, vad den tilltalade insett eller borde ha insett om detta samt de avsikter eller motiv som han eller hon haft. Det ska särskilt beaktas om gärningen inneburit ett allvarligt angrepp på någons liv eller hälsa eller trygghet till person (se 29 kap. 1 § andra stycket brottsbalken).

Den skada och kränkning som Sekretess A har utsatts för är betydande. Därtill kommer den fara och kränkning som Andreas Forsberg har utsatt de två andra målsägandena för. Alla tre målsägande har berättat om den chock och förtvivlan de kände när de fick klart för sig att Andreas Forsberg var smittad med hiv. Andreas Forsberg har haft goda kunskaper om hiv som sjukdom och den smittorisk som kan finnas men har trots detta genomfört ett mycket stort antal oskyddade samlag med målsägandena. Han har, som konstaterats ovan, begått gärningarna med s.k. likgiltighetsuppsåt, dvs. den lägsta graden av uppsåt. Han har berättat om de skuld- och skamkänslor och den rädsla som han känt genom åren och som är förknippade med hans sjukdom, i synnerhet i samband med relationer till kvinnor. Även med beaktande av den belastning som hans egen sjukdom vållar honom på olika sätt måste hans agerande i nu aktuella avseenden sägas visa på en påtaglig brist på respekt och empati inför sina medmänniskor.

Hovrätten bedömer mot bakgrund av det sagda att straffvärdet för den samlade brottsligheten uppgår till fängelse i närmare tre år. Den fullbordade grova misshandeln bedöms härvid ha ett straffvärde överstigande fängelse i två år.

Med hänsyn till brottens art och höga straffvärde är annan påföljd än fängelse utesluten.

Vid straffmätningen ska beaktas att gärningarna begicks under åren 2012 och 2013, dvs. för ca tio år sedan. Åtal väcktes under sommaren 2020. Den i förhållande till brottens art ovanligt långa tid som förflutit sedan brotten begicks ska i skälig omfattning påverka fängelsestraffets längd i lindrande riktning. Därtill kommer att handläggningen hos polisen under förundersökningen får sägas ha tagit längre tid än vad som rimligen kan förväntas. Polisanmälan gjordes i början av år 2016 och Andreas Forsberg delgavs misstanke om brott i slutet av samma år. Åtal väcktes, som nämnts ovan, under sommaren 2020. Den fråga om husrannsakan som avgjordes av domstolarna under det att förundersökningen pågick kan inte på något avgörande sätt anses ha bidragit till den långsamma handläggningen, inte heller tingsrättens och hovrättens prövningar av målet. Vid en samlad bedömning av framför allt den sena lagföringen, men även i viss mån den långsamma handläggningen, anser hovrätten att ett avdrag om ca åtta månader bör göras från straffet.

Fängelsestraffets längd ska därmed bestämmas till två år och två månader.

Skadestånd

Som har nämnts ovan i påföljdsdelen är den kränkning som Andreas Forsberg utsatt Sekretess A för betydande. Effekterna av kränkningen är kännbara för Sekretess A under mycket lång tid.

Skadestånd med anledning av kränkning ska som utgångspunkt bestämmas efter vad som är skäligt med hänsyn till handlingens art och varaktighet och på ett sätt som även innebär att den kränkte får upprättelse för angreppet (se 5 kap. 6 § första stycket

skadeståndslagen). Att ersättningen ska bidra även till upprättelse har lagts till i bestämmelsen genom en lagändring som trädde i kraft den 1 juli 2022. Syftet med att tydliggöra upprättelsefunktionen har varit att generellt höja ersättningsnivåerna vid kränkning (se prop. 2021/22:198 s. 19). Det finns inga övergångsbestämmelser till lagändringen. I propositionen sägs att de allmänna skadeståndsrättsliga principer som innebär att nya skadeståndsregler endast tillämpas på skadefall som har inträffat efter ikraftträdandet ska gälla även för de nu aktuella reglerna (se a. prop. s. 44). Högsta domstolen har dock i en dom från den 7 oktober 2022 i mål nr T 3762-21 hänvisat till att det av rättsfallet NJA 2017 s. 938 framgår att de etiska och sociala värderingar och de förhållanden som gäller vid domstillfället ska vara bestämmande för ersättningens storlek. Förändringar av sociala och etiska värderingar under tiden från den kränkande handlingen fram till domstillfället har därför enligt Högsta domstolen betydelse (se nämnda dom, punkt 18).

De nya högre ersättningsnivåerna torde alltså i viss utsträckning kunna tjäna som vägledning vid bestämmande av ersättningen i detta fall. Hovrätten anser mot denna bakgrund att ersättningen för den mycket allvarliga kränkning Sekretess A utsatts för bör bestämmas till 130 000 kr.

Med hänsyn till vad som framkommit om Sekretess A:s mående efter brottet bedöms yrkad ersättning för sveda och värk vara skälig.

Ränta på skadeståndsbeloppet ska utgå från den 31 augusti 2013.

Tingsrättens dom ska ändras i enlighet med det sagda.

När det gäller skadestånden till målsägandena NN5 och NN7 gör hovrätten, även med beaktande av vad som sagts ovan om ändringarna i den skadeståndsrättsliga regleringen, inte några andra bedömningar än de som tingsrätten har gjort. Tingsrättens dom ska därför inte ändras i dessa delar.

Ersättning m.m.

Med hänsyn till målets art och omfattning, och till att åklagaren inte haft någon erinran, får de ersättningar som målsägandebiträderna och den offentliga försvararen har yrkat anses fullt ut skäligen.

Andreas Forsberg döms nu ett längre fängelsestraff och bör därför inte förpliktas att betala tillbaka någon del av kostnaderna för målsägandebiträderna och försvararen, vare sig i tingsrätten eller i hovrätten. Tingsrättens förordnande härom ska upphävas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast 2023-01-03

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Anne Mellqvist och Henrik Matz, referent, tf. hovrättsassessorn Anna Wendelstam samt nämndemännen Bitte Engzell och Thomas Wyatt (skiljaktig).

Skiljaktig mening, se nästa sida.

Skiljaktig mening

Nämndemannen Thomas Wyatt är beträffande åtalspunkten 1 skiljaktig i skuldfrågan och anför följande. Jag anser, även med beaktande av vad som kommit fram i hovrätten om tänkbara smittkällor avseende klamydia, att tingsrättens dom ska fastställas i ansvarsdelen. Överröstad i denna del är jag i övrigt ense med majoriteten.

FALU TINGSRÄTT

Enhet 1

H 1:12

DOM

2020-12-04

meddelad i

Falun

Mål nr: B 1660-16**PARTER** (Antal tilltalade: 1)**Tilltalad**

Bo ANDREAS Forsberg, 19870317-0475

Haugsvegen 3

3560 Hemsedal

Norge

Offentlig försvarare:

Advokat Pehr Amrén

Försvarsadvokaterna Stockholm HB

Box 12107

102 23 Stockholm

Åklagare

Vice chefsåklagare Helena Falkerby

Åklagarmyndigheten

Åklagarkammaren i Falun

Box 1740

791 14 Falun

Målsägande

1. Sekretess A, se Partsbilaga sekretess
Sekretess

Målsägandebiträde:

Advokat Elisabeth Massi Fritz

Advokatbyrån Elisabeth Fritz AB

Box 19579

104 32 Stockholm

2. Sekretess NN5, se Partsbilaga sekretess
Sekretess

Målsägandebiträde:

Advokat Jii Levin

Advoca Advokatbyrå AB

Box 2007

250 02 Helsingborg

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 102	Kullen 4	023-482 00	-	måndag - fredag
791 23 Falun		E-post: falu.tingsratt@dom.se		08:00-16:00
		www.domstol.se/falu-tingsratt - för info om vår personuppgiftsbehandling		

3. Sekretess NN7, se Partsbilaga sekretess
Sekretess

Målsägandebiträde:
Advokat Jii Levin
Advoca Advokatbyrå AB
Box 2007
250 02 Helsingborg

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Försök till grov misshandel, 3 kap 6 § 1 st brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2017 och 3 kap 11 § brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2016 samt 23 kap 1 § brottsbalken
2012-10-01 -- 2013-12-31 (2 tillfällen)

Åtal som den tilltalade frikänns från

Grov misshandel, 3 kap 6 § 1 st brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2017
2012-06-25 -- 2013-08-01

Påföljd m.m.

Villkorlig dom med samhällstjänst 100 timmar. Om fängelse i stället hade valts som påföljd skulle fängelse 3 månader ha dömts ut.

Frivårdskontor

Frivården Borlänge

Lagrum som åberopas

29 kap 1 § 2 st brottsbalken
29 kap 5 § 1 st 3 p brottsbalken

Skadestånd

1. Sekretess A:s skadeståndstalan ogillas.
2. Andreas Forsberg ska betala skadestånd till Sekretess NN5 med 16 200 kr plus ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 31 augusti 2013 till dess betalning sker.
3. Andreas Forsberg ska betala skadestånd till Sekretess NN7 med 54 800 kr plus ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 31 december 2013 till dess betalning sker.

Sekretess

Sekretessen enligt 35 kap 12 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) för identitets- och adressuppgifter avseende målsägandena Sekretess A, Sekretess NN7 och Sekretess NN5 samt för vittnena NN18, NN23, NN25, NN26 och NN27 ska bestå i målet. Detsamma ska gälla även för samma uppgifter i partsbilagorna till denna dom.

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 500 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

1. Pehr Amrén får ersättning av staten med 216 059 kr. Av beloppet avser 138 294 kr arbete, 24 415 kr tidsspillan, 10 138 kr utlägg och 43 212 kr mervärdesskatt.
 2. Elisabeth Massi Fritz får ersättning av staten med 185 876 kr. Av beloppet avser 121 446 kr arbete, 16 705 kr tidsspillan, 10 550 kr utlägg och 37 175 kr mervärdesskatt. Denna kostnad ska stanna på staten.
 3. Jii Levin får ersättning av staten med 167 455 kr. Av beloppet avser 123 201 kr arbete, 2 570 kr tidsspillan, 8 193 kr utlägg och 33 491 kr mervärdesskatt.
 4. Av kostnaderna för försvararen och målsägandebiträdet Jii Levin ska Andreas Forsberg betala 40 000 kr till staten.
-

YRKANDEN M.M.

Åklagaren har, enligt en stämningsansökning daterad 2020-06-10, yrkat att Andreas Forsberg ska dömas för grov misshandel, 3 kap. 6 § första stycket brottsbalken i dess lydelse före den 1 juli 2017, och försök till grov misshandel i två fall, 3 kap. 6 § första stycket brottsbalken i dess lydelse före den 1 juli 2017 och 3 kap. 11 § brottsbalken i dess lydelse före den 1 juli 2016 samt 23 kap. 1 § brottsbalken, enligt följande justerade gärningsbeskrivningar (5000-K98514-16).

Målsägandenas namn och adressuppgifter framgår av partsbilagor (hemliga).

Åtalspunkten 1 (grov misshandel)

Anderas Forsberg som är HIV-positiv har, trots att han varit medveten om HIV-infektionen och trots att han inte medicinerat och därmed varit smittsam, haft ett stort antal oskyddade samlag med Sekretess A. Andreas Forsberg har härigenom överfört HIV-infektionen till Sekretess A. Det hände under tiden mellan den 25 juni 2012 och den 1 augusti 2013 i Borlänge, Borlänge kommun och/eller på andra okända platser i Sverige.

Brottet bör bedömas som grovt eftersom Andreas Forsberg visat särskild hänsynslöshet och råhet när han genomfört oskyddade samlag med Sekretess A utan att berätta att han är HIV-positiv och eftersom han smittat målsäganden med en livslång, livsfarlig och allvarlig sjukdom.

Andreas Forsberg begick gärningen med uppsåt.

Målsägande A, som har biträtt åtalet, har yrkat att tingsrätten ska förplikta Andreas Forsberg att betala skadestånd med 164 400 kr plus ränta på beloppet enligt 6 §

räntelagen från den 1 augusti 2013 till dess betalning sker. Av kapitalbeloppet avser 150 000 kr kränkning samt 14 400 kr sveda och värk inklusive psykiskt lidande.

Åtalspunkten 2 (försök till grov misshandel)

Andreas Forsberg, som är HIV-positiv, har trots att han varit medveten om HIV-infektionen och trots att han inte medicinerat och därmed varit smittsam, genomfört eller haft ett stort antal oskyddade samlag med NN 7. Andreas Forsberg har härigenom riskerat att överföra HIV-infektionen till NN7. Det hände under tiden mellan den 1 maj 2013 och den 31 december 2013 i Bollnäs kommun.

Det fanns en fara för att brottet skulle fullbordas.

Om brottet hade fullbordats borde det ha bedömts som grovt eftersom Andreas Forsberg visat särskild hänsynslöshet och råhet när han genomfört oskyddade samlag med NN 7 utan att berätta att han är HIV-positiv och eftersom NN 7 riskerade att smittas med en livslång, livsfarlig och allvarlig sjukdom.

Andreas Forsberg begick gärningen med uppsåt.

Målsägande NN7, som har biträtt åtalet, har yrkat, som talan slutligen bestämts, att tingsrätten ska förplikta Andreas Forsberg att betala skadestånd med 104 800 kr plus ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen från den 31 december 2013 till dess betalning sker. Av kapitalbeloppet avser 100 000 kr kränkning samt 4 800 kr sveda och värk inklusive psykiskt lidande.

Åtalspunkten 3 (försök till grov misshandel)

Andreas Forsberg, som är HIV-positiv, har trots att han varit medveten om HIV-infektionen och trots att han inte medicinerat och därmed varit smittsam, genomfört

ett oskyddat vaginalt samlag med NN 5. Andreas Forsberg har härigenom riskerat att överföra HIV-infektionen till NN 5.

Det hände någon gång mellan den 1 oktober 2012 och den 31 augusti 2013 i Borlänge kommun.

Om brottet hade fullbordats borde det ha bedömts som grovt eftersom Andreas Forsberg visat särskild hänsynslöshet och råhet när han genomfört oskyddat samlag med NN 5 utan att berätta att han är HIV-positiv och eftersom NN 5 riskerade att smittas med en livslång, livsfarlig och allvarlig sjukdom.

Andreas Forsberg begick gärningen med uppsåt.

Målsägande NN5, som har biträtt åtalet, har yrkat, som talan slutligen bestämts, att tingsrätten ska förplikta Andreas Forsberg att betala skadestånd med 16 200 kr plus ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen från den 31 augusti 2013 till dess betalning sker. Av kapitalbeloppet avser 15 000 kr kränkning samt 1 200 kr sveda och värk inklusive psykiskt lidande.

Målet har vid fortsatt huvudförhandling avgjorts, med stöd av bestämmelsen i 1 kap. 3 b § rättegångsbalken, med en lagfaren domare och två nämndemän.

Huvudförhandlingen har hållits bakom stängda dörrar med stöd av bestämmelserna i 5 kap. 1 § rättegångsbalken och 35 kap. 12 § första stycket 8 p. offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Det pågår förundersökning avseende misstankar om att Andreas Forsberg ska ha gjort sig skyldig till brott gentemot en annan målsägande. Den brottsmisstanken har flyttats över till ett annat mål.

DOMSKÄL

Skuldfrågorna och de enskilda anspråken

Andreas Forsberg har förnekat brott. Rörande åtalet vid åtalspunkten 1 har han även förnekat att han ska ha gjort sig skyldig till försök till grov misshandel. Han har, med hänvisning till sin inställning i skuldfrågorna, bestritt de enskilda anspråken. Som skäliga belopp i och för sig avseende yrkandena rörande kränkning har han vitsordat, dels 50 000 kr rörande målsägande A:s talan, dels 15 000 kr rörande målsägande NN7:s talan och dels 5 000 kr rörande målsägande NN5:s talan. Vidare har han vitsordat 5 000 kr rörande målsägande A:s yrkande avseende sveda och värk inklusive psykiskt lidande. När det gäller målsägandena NN7:s och NN5:s yrkanden avseende sveda och värk inklusive psykiskt lidande har Andreas Forsberg överlämnat till tingsrätten att bedöma skäligheten av de yrkade beloppen.

Målsägandena och Andreas Forsberg har hörts. På åklagarens begäran har vittnesförhör hållits med Andreas Forsbergs tidigare läkare överläkaren Carl Johan Treutiger och tidigare patientansvarige sjukskötaren Jan Ove Holmberg. Vidare har på åklagarens begäran vittnesförhör hållits med målsägande A:s tidigare sexualpartners; NN18, NN23, NN25 och NN26 (samtliga hemliga). På Andreas Forsbergs begäran har vittnesförhör hållits med polisen Jonas Fridell och med målsägande A:s mamma NN27 (hemlig). I skadeståndsdelen har på målsägande NN7:s begäran vittnesförhör hållits med Catrine Jonsson. Åklagaren har åberopat journaler rörande Andreas Forsberg och målsägande A, handlingar rörande smittspårningar samt olika skickade meddelanden. Målsägande A har åberopat meddelanden mellan henne och Andreas Forsberg. Försvaren har åberopat uppgifter som vittnet NN27 har lämnat under förundersökningen. Målsägandena A

och NN7 har i skadeståndsdelen åberopat ett intyg om hälsotillstånd respektive ett journalutdrag.

Tingsrätten gör följande bedömning.

Inledning

Andreas Forsberg smittades med HIV i samband med födseln och han har därigenom under hela sin uppväxt haft kontakt med sjukvården. Han var omedicinerad avseende sin HIV-infektion fram till i början av februari 2014, dvs. i tiden efter de åtalade gärningarna. Av hans journaler framgår att frågan om eventuell medicinering mot HIV-infektionen diskuterades med Andreas Forsberg första gången under år 2008 och att den frågan därefter, med vissa intervall, diskuterades löpande med honom fram till dess att medicineringen påbörjades.

Att Andreas Forsberg kunnat leva med sin sjukdom i knappt 24 år före det att han började medicinera är troligen en följd av att han tillhör en liten grupp individer vars immunsystem, trots infektionen, kan fungera under ganska lång tid utan behandling. Såvitt tingsrätten kunnat förstå är det oklart om det förhållandet beror på den virusvariant som Andreas Forsberg smittats av eller på någon/några andra omständigheter eller en kombination av allt detta.

Andreas Forsberg och Carl Johan Treutiger har berättat att personer som ingår i den ovan nämnda lilla gruppen individer kallas bl.a. ”elite controller”. Jan Ove Holmberg har berättat att en person där behandling påbörjades först efter ett antal år efter att de smittats med HIV kallas ”long time processor”.

Andreas Forsberg har uppgett att han uppfattat det som att det var liten risk för att han skulle överföra HIV till en sexualpartner vid oskyddat penetrerande sex. Det

beror på att han tillhör den ovan nämnda lilla gruppen och att han därmed haft låga virusnivåer i blodet.

Av förhören med Carl Johan Treutiger och Jan Ove Holmberg finner tingsrätten det vara utrett att även om en person tillhör gruppen ”elite controller” så innebär det inte med automatik att det inte finns någon risk för att den personen kan överföra HIV till en sexualpartner och att de båda pratat med Andreas Forsberg om risken för smittoöverföring vid oskyddat penetrerande sex.

I ett yttrande daterat den 13 mars 2017 av Carl Johan Treutiger framgår bl.a. följande angående Andreas Forsbergs virusnivåer i blodet vid ett antal mätningar under perioden 2011-10-28 – 2014-12-29 och smittorisken för denne vid oskyddat penetrerande sex, s. 138 och 139 i aktbilaga 57 (aktbilagan i övrigt hemlig).

HIV-RNA anges som kopior/ml
2011-10-28: 21700 kopior/ml
2012-05-28: 17700 kopior/ml
2012-08-17: 33300 kopior/ml
2013-12-19: 16800 kopior/ml
2014-03-17: < 20 kopior/ml (odekterbart)
2014-05-27: < 20 kopior/ml (odekterbart)
2014-12-29: 564 kopior/ml

Smittsamhet och hiv.

Smittsamhet är direkt kopplad till mängden virus i blodet. Vaginala samt anala samlag har en högre sannolikhet till smittsamhet jämfört med orala samlag. Orala samlag har låg smittsamhet även om HIV infektionen är obehandlad.

Med fungerande hiv-behandling då virus är nedpressat, vanligen uttryckt som odetekterbart, är den sexuella smittsamheten även vid oskyddade samlag sannolikt 0.

Patienten Andreas Forsberg hade således odetekterbara virusnivåer mellan mars 2014 till och med maj 2014. Under denna tid har hans sexuella smittsamhet av hiv sannolikt varit 0. Tiden innan har han haft smittsamhet vid oskyddad sex, framför allt vid vaginala samt anala samlag. Smittorisken vid orala samlag var betydligt lägre. Tiden efter maj 2014 finnes endast en virusmätning som är daterad 2014 - 12-29. Patienten hade då ett virustal på 564 viruskopior, därefter saknas det mätpunkter.

Smittorisken under tiden juli 2012 - augusti 2013:

Patienten hade sannolikt en betydande risk att smitta med hiv vid oskyddad penetrerande sex.

Har Andreas Forsberg berättat för målsägandena att han var HIV-positiv?

Samtliga målsäganden har uppgett att Andreas Forsberg inte berättat för dem om att han var HIV-positiv.

Andreas Forsberg har under förundersökningen och i början av sitt förhör i tingsrätten uppgett att han berättat för samtliga målsägande att han var HIV-positiv samt gett detaljer om hur och var han berättat för dem och målsägandenas reaktioner. Vid fortsatt förhör med honom påföljande dag i tingsrätten har Andreas Forsberg ändrat sin berättelse och då bekräftat det målsägandena uppgett, dvs. att han inte berättat för dem att han var HIV-positiv. I det sammanhanget kan nämnas att det då hade getts in en sms-konversation mellan målsägande A och Andreas Forsberg till tingsrätten, se aktbilagorna 129 och 130 (hemliga).

Tingsrätten finner det mot denna bakgrund vara utrett att Andreas Forsberg inte berättat för någon av målsägandena att han var HIV-positiv.

Har Andreas Forsberg haft oskyddad penetrerande sex med målsägandena i den omfattning som anges i gärningsbeskrivningarna?

Genom de uppgifter som Andreas Forsberg har lämnat, vilka vinner stöd av det som målsägandena har berättat, finner tingsrätten det vara utrett att han, under de tider och på de platser som anges i respektive gärningsbeskrivning, haft ett stort antal vaginala samlag med målsägande A. Vidare finner tingsrätten det vara utrett att han

under aktuella perioder och på de platser som påstås hade ett stort antal vaginala samlag med målsägande NN7 och att han hade ett kortvarigt vaginalt samlag med målsägande NN5.

Andreas Forsberg har under förundersökningen och i tingsrätten uppgett att han använt kondom vid samtliga i målet aktuella vaginala samlag.

Samtliga målsäganden har berättat att Andreas Forsberg inte använt kondom vid något av de aktuella vaginala samlagen. Målsägande A har berättat att hon och Andreas Forsberg pratade om att försöka skaffa barn. Målsägandena A och NN7 har varit mycket tydliga med att kondom aldrig använts vid något samlag med Andreas Forsberg.

Samtliga målsäganden har berättat att de inte frivilligt skulle ha haft sex med Andreas Forsberg om de hade känt till att han hade HIV.

Tingsrätten är av uppfattningen att Andreas Forsberg allmänna trovärdighet är låg. Det är vidare så att han själv berättat om, vilket stöds av journaluppgifter, att han i tiden före det att han träffade någon av målsägandena i målet haft oskyddat penetrerande sex och att han haft två könssjukdomar. Det förflöt ganska lång tid mellan de sjukdomarna. Andreas Forsberg har uppgett att de oskyddade samlagen skedde med två kvinnor som också var HIV-positiva och att han är av den uppfattningen att det i och med detta inte medför någon risk med oskyddat sex samt att det därför var tillåtet. Andreas Forsbergs uppgift om risken vid ett sådant samlag vederläggs av det som Jan Ove Holmberg har uppgett. Genom det som Jan Ove Holmberg har berättat finner tingsrätten det vara utrett att Andreas Forsberg fått information om och förstått att denne skulle använda kondom även vid penetrerande sex med en HIV-positiv kvinna, eftersom det i de fallen finns en risk att kroppen utvecklar en resistens mot olika sorters behandlingar mot HIV.

Av de uppgifter som Jonas Fridell, Catrine Jonsson, NN27, NN18 och NN25 har lämnat framgår att samtliga målsäganden reagerade mycket kraftigt när de fick reda på att Andreas Forsberg var HIV-positiv. Enligt tingsrättens mening utgör dessa uppgifter om målsägandenas mycket kraftiga reaktioner ett visst stöd för att kondom inte använts vid samlagen, mot bakgrund av att deras oro och rädsla rimligen inte hade varit lika stor om kondom faktiskt hade använts vid samlagen.

Tingsrätten finner, mot bakgrund av det ovan anförda, det vara utrett att Andreas Forsberg inte använt kondom vid något av de i målet aktuella penetrerande vaginala samlagen.

Åtalet vid åtalspunkten 1 (målsägande A)

Av målsägandens uppgifter, vilka vinner stöd av hennes journal (aktbilaga 125, hemlig), framgår att hon den 8 juli 2010 testades avseende HIV och att resultatet då var att hon inte var smittad.

Hon har vidare berättat att hon efter det att hon hade gjort slut med Andreas Forsberg ville testa sig avseende Klamydia, eftersom hon hade hört att han skulle ha varit otrogen mot henne. Efter att ha beställt ett test på Internet samt gjort testet och skickat in detsamma, fick hon under november 2013 besked om att hon hade Klamydia. Vid den därpå efterföljande smittspårningen uppgav målsäganden att hon hade haft en sexualpartner det senaste året; nämligen Andreas Forsberg (s. 103 och 104 i aktbilaga 57, hemlig). Det framgår inte av den handlingen eller av den övriga utredningen om Andreas Forsberg testades för Klamydia med anledning av den smittspårningen som gjordes i samband med att målsäganden konstaterats fått den sjukdomen. Andreas Forsberg har dock uppgett att han med anledning av den nu aktuella smittspårningen testades och att det provsvaret var negativt, dvs. att han då inte hade Klamydia.

Av Andreas Forsbergs journalutdrag framgår det att Jan Ove Holmberg vid screening den 8 maj 2012 upptäckte att denne hade Klamydia. Andreas Forsberg fick då läkemedlet Doxyferm utskrivet. Efter behandling med Doxyferm anses en person vara frisk från Klamydia. Andreas Forsberg har berättat att den behandlingen tog två veckor. Det framgår inte av Andreas Forsbergs journaler och han har förnekat att så skulle vara fallet, att han därefter på nytt skulle ha fått Klamydia.

Av de uppgifter som målsäganden och Andreas Forsberg har lämnat framgår att de hade sex tillsammans första gången som tidigast i juli 2012.

Åklagaren har uppgett att det inte går att säga vem som smittade målsäganden med Klamydia.

I juni 2014 blev målsäganden kallad att göra ett HIV-test pga. att en sådan smittspårning pågick. Den 18 juni 2014 fick målsäganden besked om att hon var HIV-positiv. Under förundersökningen har det inte framkommit, bortsett från att det pågick en sådan smittspårning, varför eller pga. vem som gjorde att målsäganden kallades att göra ett HIV-test.

Den smittspårning som gjordes efter att målsäganden testats positivt för HIV medförde att vittnena NN18, NN23, NN25 och NN26 testades för HIV, men ingen av dem var HIV-positiv. Ingen av de personerna ska heller ha haft Klamydia.

Målsäganden har berättat att hon inte haft sex med någon ytterligare person än med Andreas Forsberg och de ovan nämnda vittnena från det att hon år 2010 fick beskedet att hon inte hade HIV fram till det att hon den 18 juni 2014 fick beskedet att hon var HIV-positiv.

Tingsrätten är av uppfattningen att det är flera saker som pekar mot att det är Andreas Forsberg som smittat målsäganden med HIV. Vid den bedömning som

tingsrätten ska göra huruvida det förhållandet är ställt utom rimligt tvivel kan det dock inte bortses från att målsäganden fått Klamydia och att det är okänt vem som smittade henne med det. Det är inte utrett att hon fick Klamydia av Andreas Forsberg. Som redovisats ovan är det inte heller utrett att hon skulle ha fått Klamydia av någon av vittnena NN18, NN23, NN25 eller NN26. Det finns således, som redan angetts ovan, ingen utredning som visar vem som smittade målsäganden med Klamydia. Den slutsats som tingsrätten därmed måste komma fram till är att varken Andreas Forsberg eller någon av vittnena NN18, NN23, NN25 eller NN26 smittat målsäganden med Klamydia.

Även om målsäganden är mycket trovärdig och hennes lämnade uppgifter framstår som tillförlitliga kan tingsrätten mot den nu angivna bakgrunden samt beaktande den utredning som presenterats i övrigt inte utesluta att någon annan än Andreas Forsberg smittat henne med HIV. Sammanfattningsvis innebär detta att tingsrätten inte finner det vara ställt utom rimligt tvivel att Andreas Forsberg smittat målsäganden med HIV. Åtalet för grov misshandel ska därför ogillas.

Enligt praxis från Högsta domstolen anses ett gärningspåstående om ett fullbordat brott även innefatta ett påstående om försök därtill.

Tingsrätten kan i denna del konstatera att det av utredningen inte går att dra någon säker slutsats om vid vilket datum målsägande A smittades med HIV. Det medför att den prövning som tingsrätten ska göra om de grundläggande rekvisit och förutsättningar som måste vara uppfyllda för att ett försöksbrott ska anses föreligga, leder fram till den slutsatsen att de objektiva förutsättningarna för ett försöksbrott inte kan anses vara bevisade.

Sammanfattningsvis innebär dessa ställningstaganden att åtalet vid åtalspunkten 1 ska ogillas.

Åtalet vid åtalspunkterna 2 och 3 (målsägandena NN7 och NN5)

Som redovisats ovan har tingsrätten funnit det vara utrett att Andreas Forsberg, som inte berättat att han var HIV-positiv, hade ett stort antal oskyddade vagina samlag med målsäganden NN7 och ett kortvarigt dito med målsäganden NN5.

Av de uppgifter som lämnats av Carl-Johan Treutiger och Jan Ove Holmberg samt beaktande vad som i övrigt framkommit, finner tingsrätten att kunskapsläget avseende överföring av HIV kan beskrivas på det sättet att om en HIV-smittad persons virusmängd i blodet understiger 20 kopior/ml (odetektbart) är den personens smittsamhet även vid oskyddade samlag sannolikt 0.

Det är utrett att Andreas Forsbergs virusnivåer i blodet den 17 augusti 2012 var 33 300 kopior/ml och den 19 december 2013 16 800 kopior/ml. Det är okänt vilka nivåerna var vid andra tillfällen än vid mättillfällena, men enligt tingsrättens mening är det helt uteslutet att de då kan ha varit odetektbara eftersom Andreas Forsbergs HIV-infektion vid den tiden var obehandlad. Mot den nu angivna bakgrunden och beaktande de uppgifter som Carl-Johan Treutiger och Jan Ove Holmberg har lämnat, finner tingsrätten det vara utrett att Andreas Forsberg under nu aktuell period sannolikt hade en betydande risk att smitta med HIV vid oskyddat penetrerande sex.

En skillnad i detta mål jämfört med många andra fall där domstolar prövat frågor om eventuellt straffansvar vid överföring respektive risk för överföring av HIV i samband med oskyddat penetrerande sex, är att Andreas Forsberg, såväl nu som vid tidpunkten för gärningarna har/hade stor insikt och kunskap om både HIV i allmänhet och om risken för att överföra sjukdomen vid oskyddat sex. Andreas Forsberg har uppgett att han tror/trott att risken för att överföra HIV vid samlag är mycket liten eftersom han tillhör den lilla gruppen ”elite controllers”. Mot bakgrund av det som Carl-Johan Treutiger och Jan Ove Holmberg har berättat är den

uppgiften vederlagd. De har berättat om återkommande samtal och om återkommande sommarläger där denna och liknande frågor tagits upp.

Mot den nu angivna bakgrunden framstår Andreas Forsberg uppfattning i denne del som en efterhandskonstruktion och det oavsett det förhållandet att han sagt att det värsta som skulle kunna hända vore att en sexualpartner blev smittad med HIV av honom.

Det är enligt tingsrättens mening därför uppenbart att Andreas Forsberg känt till risken för att HIV skulle kunna överföras vid vart och ett av nu aktuella oskyddade vaginala samlag. Trots Andreas Forsberg kännedom om att denna risk skulle kunna förverkligas har han genomfört samlagen i fråga. Han har därför agerat uppsåtligt. Åtalet vid åtalspunkterna 2 och 3 är därför styrkt. Gärningarna bör, på de av åklagaren anförda skälen, bedömas på sätt gjorts i åtalet. Andreas Forsberg ska därför dömas för försök till grov misshandel i två fall.

De enskilda anspråken

Vid denna bedömning i skuldfrågorna är Andreas Forsberg skadeståndsskyldig gentemot målsägandena NN7 och NN5. Målsägandena har utsatts för en så allvarlig kränkning att de är berättigade att erhålla sådant skadestånd. Tingsrätten noterar att samtliga de yrkade beloppen avseende sveda och värk inklusive psykiskt lidande nu är beräknade utifrån de belopp som gällde vid tiden för gärningarna.

När det gäller kränkingsersättningen är det svårt att hitta senare avgöranden rörande fall liknande detta. Mot den nu angivna bakgrunden har tingsrätten jämfört relationen mellan beslutade ersättningar i mål liknande detta vid tiden för aktuella gärningar med beslutade ersättning rörande vissa brott enligt 3, 4 och 6 kap. brottsbalken begångna vid samma tid. Därefter har tingsrätten studerat

ersättningsnivåerna för de sistnämnda brotten i dagsläget och försökt att överföra samma relation till nu aktuella uppsåtliga gärningar.

Mot den nu angivna bakgrunden bör ersättningen för kränkning bestämmas för målsägande NN7:s del till 50 000 kr och för målsägande NN5:s del till yrkade 15 000 kr.

Målsägandena NN7 och NN5 har utförligt berättat rörande yrkandena avseende sveda och värk om hur gärningarna påverkade var och en av dem psykiskt i nära anslutning till och för tiden efter att de fick reda på att Andreas Forsberg var HIV-positiv. Viss övrig bevisning har också åberopat i denna del. Mot bakgrund av det som har framkommit i denna del finner tingsrätten att yrkade belopp i dessa delar är skäliga.

Sammanfattningsvis innebär dessa ställningstaganden att Andreas Forsberg ska betala skadestånd till målsägande NN7 med 54 800 kr (50 000 kr + 4 800 kr) och till målsägande NN5 med 16 200 kr (15 000 kr + 1 200 kr), alla belopp plus yrkad ränta.

Mot bakgrund av de ställningstaganden som tingsrätten har gjort avseende åtalet vid åtalpunkten 1, så saknas det förutsättningar för att bifalla målsägande A:s skadeståndstalan.

Påföljd

Andreas Forsberg förekommer inte i belastningsregistret.

Han lever under ordnade förhållanden och han har förnekat att han ska ha problem vare sig med alkohol eller narkotika. Inget tyder heller på att han skulle ha någon psykiatrisk problematik. Han har förklarat sig villig att utföra samhällstjänst.

Enligt tingsrättens bedömning har det inte framkommit sådana omständigheter som gör att Andreas Forsberg ska anses ha något övervakningsbehov. Han får anses vara lämplig att utföra samhällstjänst.

Försök till grov misshandel är ett brott av sådant slag där påföljden ofta bestäms till fängelse. Ministraffet för en fullbordad grov misshandel var vid denna tid fängelse ett år. Vid bestämmandet av straffvärdet ska bestämmelsen i 29 kap. 1 § andra stycket brottsbalken tillämpas.

Det samlade straffvärdet för nu aktuella gärningar uppgår enligt tingsrättens mening till fängelse omkring ett år sju månader.

Vid bestämmandet av straffmättningsvärdet ska tingsrätten, även beaktande vilken typ av brottslighet som nu är i fråga, ta hänsyn till den mycket långa tid som har gått sedan gärningarna begicks. Omständigheterna är inte sådana att det går att säga att Andreas Forsberg agerat på något sådant sätt att det i någon reell bemärkelse har påverkat tidsutdräkten. En delförklaring till tidsutdräkten är att en preliminärfråga i målet har överklagats till och prövats av Högsta domstolen, se rättsfallet NJA 2018 s. 852.

Tidsutdräkten är så omfattande att tingsrätten vid bestämmandet av straffmättningsvärdet ska beakta såväl bestämmelsen i 29 kap. 5 § första stycket 3 p. brottsbalken som artikel 6 i den Europeiska konventionen d. 4 nov. 1950 om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

Det har inte framkommit att någon ytterligare omständighet ska påverka straffmättningsvärdet.

Med tillämpning av de nu nämnda bestämmelserna anser tingsrätten att straffmättningsvärdet uppgår till fängelse tre månader.

Mot den nu angivna bakgrunden och då förutsättningarna även i övrigt får anses föreligga för det, är tingsrätten av den uppfattningen att ett fängelsestraff kan ersättas med en villkorlig dom förenad med samhällstjänst. Alternativstraffet bör bestämmas i enlighet med det ovan angivna straffmättningsvärdet.

Övrigt

Andreas Forsberg ska betala föreskriven, enligt vad som vid den tiden gällde, avgift till brottsofferfonden, eftersom han döms för brott med fängelse i straffskalan.

Sekretessen ska bestå avseende målsägandenas samt vittnena NN18:s, NN23:s, NN25:s, NN26:s och NN27:s identitets- och adressuppgifter.

Åklagaren har i yttrande, aktbilaga 135, över försvararens och målsägandebiträdenas kostnadsräkningar anfört följande. ”Mot bakgrund av brottens karaktär, den långa utredningstiden och den omfattande huvudförhandlingen framstår den nedlagda arbetstiden som redovisats i aktuella kostnadsräkningar som motiverad. Jag har därför inga synpunkter på vare sig den offentliga försvararens eller målsägandebiträdenas kostnadsräkningar.”

De av försvararen och Elisabeth Massi Fritz begärda ersättningar får, med hänsyn till målets art och omfattning samt under den långa tid som ärendet pågått, anses vara skäliga och ska tillerkännas dem.

Jii Levin har i arvodesframställningen begärt ersättning även för arbete rörande olika framställningar avseende byte av målsägandebiträde och inläsning på frågor som målet rör. Enligt tingsrättens mening är inte målet av sådant slag att det bör ges

rätt till ersättning för arbete med inläsning. Det har inte framkommit tillräckliga skäl för att tillerkänna ersättning för arbete med frågorna om byte av målsägandebiträde. Det nu sagda innebär att ersättningen för nedlagt arbete bör sättas ned med ett belopp motsvarande fem timmar. I övrigt har tingsrätten inget att erinra mot den begärda ersättningen.

Andreas Forsberg får anses ha förmåga att betala tillbaka en förhållandevis stor del av kostnaderna för försvararen och målsägandebiträdet Jii Levin. Mot bakgrund av att åtalet vid åtalspunkten 1, som såväl har varit det allvarligaste påståendet från åklagaren som tagit mest tid i anspråk under huvudförhandlingen, har ogillats, bör återbetalningsskyldigheten sättas ned till ett lägre belopp. Vidare har den långa tidsutdräkten medfört ökade kostnader för försvararen och biträdet. Enligt tingsrättens mening är det inte rimligt att Andreas Forsberg ska drabbas av detta såvitt nu är i fråga.

ANVISNING FÖR ÖVERKLAGANDE, se bilaga 1 (TR-01).

Överklagande (ställt till Svea hovrätt) senast, med hänsyn till mellankommande helgdagar, den 28 december 2020.

Prövningstillstånd krävs om överklagandet endast avser skadestånd.

På tingsrättens vägnar

Mats Torgils

Hur man överklagar

Dom i brottmål, tingsrätt

TR-01

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv tingsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis.

Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller en ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför.

Tala också om ifall du vill att målsäganden ska komma personligen vid en huvudförhandling.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till tingsrätten. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Tingsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar tingsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till hovrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även hovrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till hovrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

När krävs det prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

I brottmålsdelen behövs prövningstillstånd i två olika fall:

- Den åtalade har dömts enbart till böter.
- Den åtalade har frikänts från ett brott som inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Skadeståndsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en begäran om skadestånd. Undantag kan gälla när en dom överklagas i brottmålsdelen, och det är kopplat en begäran om skadestånd till brottet. Då krävs inte prövningstillstånd för skadeståndsdelen om

- det inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen eller om
- hovrätten meddelar prövningstillstånd i brottmålsdelen.

Beslut i övriga frågor

I de mål där det krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen (se ovan), krävs det också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

När får man prövningstillstånd?

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med tingsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.

Hur man överklagar hovrättens avgörande

Den som vill överklaga hovrättens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till hovrätten.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till hovrätten senast den dag som anges i slutet av hovrättens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar hovrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvilla förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (hovrättens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se